

NIEUWSBRIEF KBO

afdeling Ede

jaargang 29, nr. 11 november 2022

INSPIREREN, ONTMOETEN EN BEWEGEN!

Kom naar de gratis Senioren Informatie- en doemarkt 2022 en ontmoet andere senioren. Samen in beweging met leuke activiteiten!

Donderdag 27 oktober van 13.30 tot 17.00 uur
Sporthal De Peppel, Peppelensteeg 1a, 6715 CV Ede.

Voor vragen of meer informatie kunt u contact opnemen met Emil Jacksteit, buurtsportcoach senioren Sportservice De Vallei via 06 – 30 21 63 13 of emil.jacksteit@sportsservicevallei.nl

U bent van harte welkom!

*P.s. Ook aan de kleinkinderen is gedacht.
Ze zijn welkom om samen met u mee te doen aan de activiteiten.*

■ www.sportsservice-edel.nl/senioren

In dit nummer:

Colofon	2
Voorwoord	3
Pastorale bijdrage	4
Allerheiligen, Allerzielen	5
Belangenbehartiging	6
Belastingenservice Een aangifte	7
Mededelingen van O & O	8
Het mooie zuiden (deel 2)	14
Dagjes uit Zuidkaap	15
Agenda	16

Interessante informatie:

Eerlijk pensioen	3
Paniek Taal	6
Informatie- en doemarkt	8
Voortgang Unie KBO Agenda ALV	9
Grieprik Druppelende kraan	10
De Deftige Dame	11
Sluipverbruik	12
Laagstaande zon	13
Kennisquiz over Ede	14
Handwerken Gerarduskalender	15

Colofon

Voorzitter Ap Dominicus
t. 0318 63 89 50
email: abdominicus1@gmail.com

Secretaris
Adri Koch t. 0318 65 03 68
email: secretaris@kbo-ede.nl

1° Penningmeester
Gijsbert van Ingen
t. 06 47 55 22 32
email: penningmeester@kbo-ede.nl

Rekeningnummer voor
contributie en giften
NL02 INGB 000 41 76 610
t.n.v. KBO voor Senioren afd.
Ede-Bennekom

2° Penningmeester
Vacature

Pastoraal adviseur
Hans Lucassen

Ledenadministratie
Charles Slangen t. 0318 66 88 85
email:
ledenadministratie@kbo-ede.nl

Bezorging Nieuwsbrief en
KBO-PCOB Magazine
Coördinator Beer Radstaat
t. 0318 63 29 92 / t. 06 10 51 43 28
email: g.radstaat@hotmail.com

Commissie Ontwikkeling &
Ontspanning (O&O)
Coörd. Trudy v. Schoonhoven
t. 0318 64 59 09 / 06 46 89 94 88
email:
trudyvanschoonhoven@planet.nl

Belastingenservice Ouderenbonden
Coördinator HUBA Douwe Ettema
t. 0318 64 58 31 / 06 55 90 06 46
email: ettema.douwe@gmail.com

Vrijwillige Ouderen Adviseur (VOA)
en Wet Maatschappelijke
Ondersteuning (WMO)
Frans Bik t. 0318 84 29 92
email: fransbikkel@gmail.com

Beheer website en facebook
Annelies Tax t. 0318 61 77 93
email: webmaster@kbo-ede.nl

Zorg en Welzijn + Ophaalservice
vacature

Redactie Nieuwsbrief
Redacteur Fred Deuning
t. 06 38 15 52 96
email: jefdeuning22745@freeler.nl
+ kbonieuwsbrief@gmail.com

Corrector Mary-Ann Borggreve
Vormgever Erik Erkelens

Deze Nieuwsbrief kunt u ook lezen op onze website www.kbo-ede.nl

Facebook www.facebook.com/KBO-Ede-897647640335670/

Volgende kopij uiterlijk inleveren 7 november 2022

Voorwoord

Er zijn in september en oktober een veelvoud aan activiteiten geweest. Ik wijs u graag op de EXTRA ALV, 2 november 2022 in De Bosroos. Een belangrijk moment, we beslissen dan over de toekomst van de relatie Unie KBO, KBO-G en KBO Ede.

Verderop in dit blad leest u over een voorlichtingsbijeenkomst van Unie KBO.

Wat willen wij als leden? Ik zou het erg op prijs stellen als u uw mening en stem laat horen. Deze beslissing moet breed gedragen worden. Mijn voorgangers en ik hebben ons jaren ingezet om tot een open beleid te komen van de Unie KBO. "Dat is niet goed gelukt."

Wij vinden het zeer belangrijk, dat de belangen van de leden van KBO goed behartigd worden. Ik reken op u allen.

De energierekening is voor menig mens een groot obstakel. De regering neemt maatregelen om de pijn enigszins te verzachten. Bij velen zullen de zorgen niet minder worden en dat met een winter in het vooruitzicht met toch weer de gezellige dagen in december wordt dat een zware tijd.

Hoe gaan we dat met ons allen doen?

Wij wachten af en hopen in de nieuwsbrief van december 2022 en januari 2023 meer nieuws te hebben. Ik wens u allen sterkte in deze onzekere tijd. Mocht u ons nodig hebben? Wij zijn er klaar voor en neem contact met ons op.

Ik zie u graag op 2 november!

Ap Dominicus, voorzitter 6 oktober 2022

Ouderenadvies

Vrijwillige ouderenadviseurs (VOA's) zijn speciaal opgeleide mensen die senioren helpen om antwoorden te vinden bij een hulpvraag. Dit kan op diverse gebieden zijn: *wonen, welzijn, zorg, veiligheid, vervoer en financiën*.

Zij geven onafhankelijk en vrijblijvend informatie, voorlichting en advies aan leden en niet-leden, als service van KBO-PCOB.

De ouderenadviseurs luisteren naar uw verhaal, zij zijn klankbord en informatiepunt. Zij zoeken samen met u naar een oplossing, maar u houdt zelf de regie.

U kunt de ouderenadviseur (van KBO) bereiken via:

Frans Bik

Telefoon: 0318 84 29 92

Email: fransbikkel@gmail.com

Crowdfunding voor eerlijk pensioen

Het verzet van voorzitter Pieter Lakeman van Stichting Onderzoek Bedrijfsinformatie (SOBI) tegen de pensioenaanpak van De Nederlandsche Bank (DNB) krijgt steun van zeven seniorenorganisaties. Zij gaan Lakeman in zijn gevecht financieel steunen en beginnen een crowdfunding actie. Het betreft KBO-Brabant, KBO Gelderland, KBO Limburg, KBO Noord-Holland en KBO Overijssel plus de Nederlandse Bond voor Pensioenbelangen en de Stichting PensioenBehoud.

Volgens Lakeman hanteert pensioenfonds PME in het jaarverslag 2021 onder dwang van De Nederlandsche Bank (DNB) een te lage rekenrente. Daardoor vallen het resultaat en eigen vermogen veel te laag uit en worden pensioenontvangers, premiebetalende werknemers en bij het fonds aangesloten ondernemingen jaarlijks voor miljarden euro's benadeeld.

Het verzoekschrift bij de Ondernemingskamer is door Lakeman mede namens een aantal pensioenontvangers en premiebetalers ingediend. Lakeman c.s. wordt bij deze procedure gesteund door advocaat Jos Wouters en pensioendeskundige Rob de Brouwer.

Als de zaak zou worden gewonnen, staat volgens hem vast dat de Nederlandse regering en DNB jarenlang de Europese pensioenrichtlijn verkeerd hebben laten toepassen. De meeste pensioenfonds hebben dan 14 jaar achtereen de pensioenuitkeringen en de pensioenopbouw van werkenden ten onrechte niet geïndexeerd.

De seniorenorganisaties roepen gepensioneerden en werkenden op om het verzet van Lakeman tegen dit in hun ogen grote onrecht te steunen met een donatie. KBO Brabant heeft een ANBI-status waardoor donaties fiscaal aftrekbaar zijn.

Bijdragen kunnen worden overgemaakt naar: rekeningnummer NL91 RABO 0122 4173 64 ten name van KBO Brabant onder vermelding van 'Pensioenverzet'

Bron: KBO-Gelderland

P. Lakeman

Pastorale bijdrage

M. Luther

Niet capituleren

Over de monnik en hervormer Maarten Luther wordt een aardig verhaal verteld. Men vroeg hem: 'Wat zou je doen als je wist dat de volgende dag het einde van de wereld zou zijn aangebroken.' Zijn antwoord was even verrassend als nuchter: 'Ik zou een appelboompje gaan planten.' Zijn boodschap lijkt duidelijk: als

christen zul je altijd toekomstgericht en nuchter je taak op deze aarde, tot het allerlaatste ogenblik, volbrengen. En juist dat is lang niet altijd gemakkelijk; zeker wanneer de ene crisis de andere opvolgt.

Vaak worden er op zondag, zeker in de maanden oktober en november, in de kerk evangeliefragmenten gelezen, alsof ze geschreven zijn op onze eigen actualiteit: de wereld die steeds meer in de ban komt van oorlog en geweld, steeds meer mensen die bang zijn, bezorgd, vertwijfeld door de steeds dichterbij komende oorlogsdreiging vanuit het oosten.

Voor de evangelist Lucas die in deze tijd wereldwijd gelezen wordt, mag het nooit meer zijn: 'stil maar, wacht maar...' tot alles om ons heen is ingestort, en zeker niet om maar toe te geven aan doemdenkerij. Altijd gaat het om een keuze, mijn, jouw keuze voor het leven. Iemand zei eens: 'Geloven is daarom niet anders dan een verzetsbeweging tegen de geschiedenis als een doorlopende catastrofe.'

Wanneer zo'n catastrofe in '40-'45 losbreekt over de hoofden van de joden, zetten velen hun rugzak klaar voor het geval een razzia hen zou weghalen. *Lea Dasberg* vertelde in één van haar boeken dat haar moeder dit weigerde. Ze zei: "Op het moment

dat ik die rugzak klaarzet, heb ik al gecapituleerd om mee te gaan. Maar ik zal nooit meegaan." Ze heeft dat inderdaad volgehouden. En achteraf heeft ze gezegd: "Als ik die rugzak in de kast had gehad, was ik meegegaan." Ze wist dat ook deze catastrofe het grote einde niet was. Ze capituleerde niet: ze geloofde.

Lucas probeert in deze tijd zijn gemeente, ons, wakker te houden om niet te capituleren. En daarvoor geeft hij een viertal leefregels mee. (zie Lucas 21)

1. **Laat je niet in de war brengen** of bang maken door mensen die dag en uur van het einde voorspellen. Niemand kent dag of uur. Die dag weet alleen God. Breek daar je hoofd niet over.

2. **Laat je niet verlammen** door klaagzangen over slechte tijden: oorlogen, onlusten, rampspoed. Iedere tijd zal haar eigen couplet toevoegen aan die klaagzang. Maar laat je er niet door uit het veld slaan. Geef eerder je eigen ogen goed de kost en zie waar boompjes worden geplant; maar vooral: plant zelf die betere wereld op de plaats waar je staat.

3. En als onder de druk van slechte tijden mensen gaan roepen om een sterke man, roep dan niet mee. Want die sterke hand zou zich wel eens tegen je kunnen keren, omdat je het in zijn Naam opneemt voor de verdrukten. **Blijf met beide benen op de grond**, standvastig en trouw, houd elkaar vast en zet samen je schouders eronder.

4. **Zweer niet bij stenen** of prachtige erediensten. Dat gaat voorbij. Maar treur niet: "Ik zal jullie een wijsheid geven die geen van jullie tegenstanders kan weerspreken." Dat is de taal van het hart waarin de hoop het wint van alle moedeloosheid. Maak je samen sterk voor moeilijke tijden.

Aan de Baalsjem (een beroemde Joodse rabbijn uit de 18e eeuw die leefde in Polen) werd op zijn oude dag eens gevraagd: "Wat is het belangrijkste dat u in uw lange leven hebt ondernomen?" Even denkt hij na en zegt dan: "Het belangrijkste dat ik gedaan heb is **altijd datgene geweest waar ik op dat moment mee bezig was.**"

Iedere tijd opnieuw zijn mensen actief, ieder op eigen wijze bijdragend aan leven, toekomst, vrede, gerechtigheid. Lucas zag in zijn tijd een zieke, gekwetste wereld. En die ziekte zou ongeneeslijk zijn ware het niet dat er telkens weer vrouwen en mannen zijn die zoals toen ook vandaag op weg durven gaan in de geest van Jezus. Mensen die niet alleen in de 'zon van gerechtigheid' geloven maar er ook werk van maken. Is dat niet onze gezamenlijke opdracht, onze opgave? Elkaar vasthouden en elkaar helpen staande te blijven.

Em. Pastor *Hans Lucassen*

Actie "Leden werven leden"

Graag zien wij ons ledenbestand KBO-Ede weer groeien en u als lid van KBO-Ede kunt een steentje bijdragen door mee te doen aan de actie "Leden werven leden". Het bestuur heeft in overleg met de Ledenwerfcommissie besloten tot het volgende: Als u als KBO lid 5 nieuwe leden kunt werven tussen nu en 1 juni 2023 dan is aan u de keuze:

- een diner bon van € 25
- of gratis mee met het busreisje KBO Ede
- of gratis deelname aan de kerstlunch voor 1 persoon.

Doet u mee aan deze actie "Leden werven leden"?

Ledenwerf commissie namens het bestuur

De vooravond van Allerheiligen, Allerzielen

Op de avond voor Allerheiligen 1517 was er een professor in Wittenberg, die 95 stellingen publiceerde. Men beweert dat hij het papier waar ze op stonden aan de deur van de slotkapel spijkerde. Het is maar de vraag of dat waar is.

Deze stellingen waren bedoeld om over te discussiëren en bevatten kritiek op een aantal gebruiken, die in de loop van de eeuwen waren ontstaan. Vooral de handel in aflaten was een doorn in het oog van deze professor.

De professor heette Luther en zijn actie heeft geleid tot de reformatie. De beweging, die heeft veroorzaakt dat een deel van de kerk de Rooms Katholieke leer verwierp en de Protestante kerken ontstonden.

Op zich heeft het een tijd geduurd voor de Paus actie ondernam tegen Luther. Uiteindelijk moest Luther vluchten en kwam terecht op de Wartburg, waar hij de Bijbel heeft vertaald in het Duits.

In veel protestante kerken is er op of rond 31 oktober een dienst gewijd aan de "Kerkhervorming". Een geliefd lied om te laten zingen is het "Lutherlied", Een vaste burcht is onze God. Waarschijnlijk is Psalm 46 de inspiratiebron geweest van dit lied dat Maarten Luther heeft gemaakt.

Vers 1

Een vaste burcht is onze God,
een toevlucht voor de Zijnen!
Al drukt het leed, al dreigt het lot,
Hij doet zijn hulp verschijnen!
De vijand rukt vast aan
met opgestoken vaan;
hij draagt zijn rusting nog
van gruwel en bedrog,
maar zal als kaf verdwijnen!

Vers 2

Geen aardse macht begeren wij,
die gaat welras verloren.
Ons staat de sterke Held ter zij,
dien God ons heeft verkoren.
Vraagt gij zijn naam? Zo weet,
dat Hij de Christus heet,
Gods eengeboren Zoon,
verwinnaar van de troon:
de zeeg' is ons beschoren!

Mary-Ann Borggreve

Bron: diverse websites en de geschiedenisles vroeger op school

2 november - Allerzielen

Begin november staan op veel katholieke begraafplaatsen kaarsen en lantaarns. Allerzielen is de dag om te bidden voor de zielen van overledenen, het deel van een mens dat na de dood bij God kan

doorleven. Veel katholieken bezoeken het graf van een geliefde en zetten bloemen neer. Protestanten bidden later voor hun doden, in de aanloop naar kerst.

Katholiek feest

Samen met Allerheiligen vormt Allerzielen in veel katholieke kerken de jaarlijkse dodenherdenking. Allerheiligen is een dag speciaal voor bijzondere doden: heiligen. Allerzielen is voor alle overledenen. De ziel is een deel van de mens dat volgens christenen altijd blijft leven en na de dood naar God gaat. Op Allerheiligen en Allerzielen bezoeken veel families het kerkhof. Ze gaan naar de graven van hun dierbaren en versieren ze met bloemen. Al sinds de Middeleeuwen is het een traditie om kaarsen of lantaarns op de begraafplaats te laten

branden. Mensen bidden ook dat de zielen het goed hebben. Ze bewaren bidprentjes, kaartjes met een afbeelding van de dode en een verhaaltje over hem of haar.

Stil

Protestanten vieren geen Allerheiligen en ook geen Allerzielen. Zij herdenken hun dierbaren vlak voor Advent, op de laatste zondag van het kerkelijk jaar. Maar al deze dagen vallen in een seizoen waarin het steeds kouder en donkerder wordt. De natuur wordt stiller en doet je eraan denken dat alle leven op aarde ooit eindigt. Het is een moment van terugkijken en vooruit zien. Van verdriet maar ook van mooie herinneringen.

Eeuwig leven

Joden en moslims geloven net als christenen dat er na de dood een eeuwig leven is bij God. Hindoes en boeddhisten geloven dat je ziel telkens opnieuw geboren wordt, in een mens of dier. Hindoes hebben ook een feest dat op Allerzielen lijkt: Pitri Poedja. Ze offeren dan voedsel en bloemen aan hun voorouders met speciale gebeden.

Bron: Weet wat je viert.nl

Paniek

Op 24 september brak er bij mij thuis paniek uit. Wat was er aan de hand? Ik werd wat hoesterig wakker. Oei, toch geen corona!

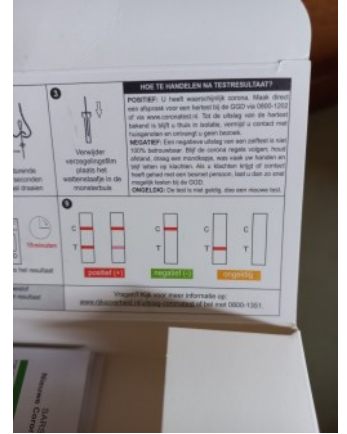
Die dag moest ik samen met mijn man een controlepost van een fietstocht bemensen en de volgende dag moest mijn man orgel spelen in de kerk en ik dienst doen als acoliet (beiden in Amersfoort).

Mijn eerste actie was **TESTEN**. O, één streepje. Kennelijk nog niet wakker dacht ik dat ik corona had. Meteen de organisatie van de fietstocht gebeld. Daarna het antwoordapparaat van de pastoor ingesproken en de secretaris van het kerkbestuur gebeld. Deze laatste raadde me aan om weer iemand anders te bellen. Dat gedaan en daarna belde de pastoor.

Ik vertelde mijn bevinding. Toen kwam de bevrijding, één streepje, dan heb je geen corona. U begrijpt de opluchting en meteen weer allerlei mensen bellen: "Er is niets aan de hand, ik kom gewoon om mijn taak op te pakken."

Dat komt er van als je niet rustig leest wat positief en negatief betekent bij de coronatest.

Mary-Ann Borggreve

Wij gaan met
onze tijd mee,
doet u mee?

Uw e-mailadres

Oproep: doorgeven van uw e-mailadres

E-mail wordt ook door onze vereniging steeds meer gebruikt voor communicatie met onze leden. We willen daarom graag een bestand maken met e-mailadressen van onze leden. Wilt u daaraan meedoen? Stuur dan een e-mailbericht naar onze ledenadministratie.

Het adres is: ledenadministratie@kbo-ede.nl o.v.v. "ik doe mee".

Taal

Het kost mij steeds meer moeite om mensen te verstaan. Dat zou natuurlijk aan mijn gehoor kunnen liggen. Neem nu de taalverloedering: jongelui praten erg snel, alsof ze haast hebben. Mensen die bij de radio of televisie werken lijken maar wat te brabbelen.

Wat tegenwoordig op televisie te horen is kan klinken als het volgende:

Heduhmiddag heeft un automobilist zijn auto teguh un lantarenpaal aan gereduh. Er waruh gulukkug geen gewonduh gevalluh. Verdur nog het weer: Komenduh nacht kan er un enkul buitje valluh en morguh vroeg stralunduh zonnuschijn.

Algemeen beschaafd Nederlands (ABN) is uit, gemakstaal en straattaal zijn in. Een straf voorbeeld van ABN was Godfried Bomans die vroeger het lidwoord een (un) consequent uitsprak als één. Ik hoor zijn donkere stem nog zoals toen op de radio en iets later als panellid op televisie. Denk aan "Hou je aan je woord" of "Kopstukken".

In de krant of een tijdschrift gaat ook merkbaar de taalvaardigheid achteruit. Stonden er 15 jaar geleden zelden taal- of spellingfouten in geschreven tekst, dat is nu wel anders. Vreemd genoeg lijkt deze ontwikkeling in ons taalgebruik parallel te lopen met ontwikkelingen in de organisatie van bedrijven. Fabrieken hadden een

fabricagehal, een magazijn en op kantoor was een directie, administratie en bij grotere bedrijven de afdeling PZ (Personeelszaken). Voor het gemak heb ik enkele afdelingen niet genoemd, zoals logistiek en verkoop. Wat er vroeger niet was, is er nu wel, ook de gemeente Ede heeft het nu! Ik doel op de *afdeling Communicatie*. Daar valt het onderhoud van de website onder en de afdeling klantenservice. De aandacht voor communicatie is dus echt wat anders dan de aandacht voor onze taal. Toch zijn er steeds meer mensen die elkaar niet verstaan of wel verstaan, maar toch niet begrijpen... Do you dig it? Begrijpt u het nog?

Zou het probleem aanwijsbaar zijn? De verplichte taaltoets die eerstejaars PABO-studenten moeten maken, om aan te tonen dat zij over voldoende taalvaardigheden beschikken, is voor veel studenten een groot struikelblok. Jaarlijks zakt ongeveer 25% van alle studenten voor deze toets volgens Cito, waardoor zij vroegtijdig met hun opleiding moeten stoppen. Even tussen u en mij: het ligt natuurlijk aan alle automatisering, iedereen vertrouwt er op dat de spellingcontrole je wel verbetert.

Erik Erkelens

Nieuwe invullers gezocht voor de belastingsservice

De belastingsservice van KBO-PCOB staat ieder jaar weer klaar om de leden te helpen bij het invullen van de inkomstenbelasting of bij het aanvragen van huur- of zorgtoeslag. In onze regio maken daar ongeveer 120 mensen gebruik van. Voor de komende jaren houden wij rekening met een toenemende vraag naar deze service. Daarom is een team van goed opgeleide vrijwilligers noodzakelijk. Het huidige team van KBO-PCOB bestaat uit 4 mensen.

Wij zijn op zoek naar versterking van ons team

Als u belangstelling heeft voor belastingzaken en u heeft ervaring met het invullen van (uw eigen) belastingaangiften, dan bent u van harte welkom. Vooral vrouwen worden uitgenodigd om ons team te komen versterken. Natuurlijk vraagt het een stevige inzet, vooral in de maanden maart en april. Kennis van zaken, bereidheid om "bij te blijven" en digitale vaardigheden zijn wel noodzakelijke voorwaarden.

Een bijzondere belasting aangifte

In juni schreef de belastingdienst aan meneer: "Ik heb uw aangifte 2021 nog niet ontvangen. Misschien bent u het vergeten, doe het snel!"

Begin september kreeg meneer opnieuw een brief. "Als ik uw aangifte niet op tijd ontvang dan kunt u een boete krijgen die minimaal € 385 en maximaal € 5.514 is."

Meneer weet zeker dat hij zijn aangifte biljet in de blauwe enveloppe heeft gedaan en vóór 1 mei heeft verzonden. Hoe kan ik nu deze aanmaning krijgen, vroeg hij zich af. Een VOA van de ouderenbond schakelt een belasting invulhulp in.

Wat is hier aan de hand?

De invulhulp gaat op bezoek bij meneer en neemt kennis van de brieven die er liggen. Dan rijst de vraag: Hoe hebt u de aangifte gedaan in het voorjaar? Is er een afschrift of een ander bewijs dat de aangifte correct en op tijd is ingevuld. Nee, dat was er niet.

Ja, zegt meneer na wat aandringen: "Correct invullen zegt u, nou u moet weten dat ik dat op mijn manier heb gedaan."

"In het vroege voorjaar stond er een bericht van de belastingdienst in de krant: *De aangifte voor particulieren zal dit jaar vrijwel gelijk zijn aan die van het afgelopen jaar*". Dat bericht heb ik uitgeknipt en toen ik mijn aangiftetiljet kreeg heb ik op dat biljet geschreven: "*Bij mij is ook niks gewijzigd, doe maar hetzelfde als vorig jaar!*" Het krantenknipsel heb ik met dat aangiftetiljet in de blauwe enveloppe gedaan en opgestuurd."

Vorig jaar kreeg meneer € 320 terug van de aangifte. Dus een goede reden om dat dit jaar maar weer te vragen. De gegevens van vorig jaar hadden zij toch al? De belastingdienst reageerde niet op de ingestuurde mededeling en krantenknipsel. En toen kwamen er brieven. Wat nu?

Zorgvuldigheid en integer omgaan met privacygevoelige informatie zijn natuurlijk belangrijke aandachtspunten. Het is erg zinvol werk en voldoening gevend. U krijgt ondersteuning van fiscalisten en uw loon is; "dankbare senioren".

Heeft u belangstelling?

Neem contact op met onze coördinator Douwe Ettema. In de colofon staan zijn mailadres en telefoonnummers. Hij zal u graag informeren over de taken en vaardigheden die nuttig en nodig zijn om dit werk uit te voeren.

De inschrijving voor nieuwe invulhulpen staat open tot 1 december. Daarna gaat de voorbereiding en scholing voor het nieuwe belastingjaar 2022 van start.

Douwe Ettema

De belasting invulhulp heeft natuurlijk contact

gezocht met de belastingdienst. De deadline voor de boete was over vijf dagen. Toch maar een brief gestuurd met een uitstel verzoek. Maar dat werkt in september niet meer. Deadline is deadline.

Snel een machtiging aangevraagd en na drie dagen kon de invulhulp bij de digitale gegevens. Alle vooraf ingevulde gegevens - "ik zei toch: ze weten alles al" - gecontroleerd en samen hebben zij de administratie van het hele jaar doorgenomen. Daar kwamen veel giften tevoorschijn. Ook de zorgkosten die hij gemaakt had en die niet door de ziektekosten verzekering en het eigen risico werden gedekt konden worden toegevoegd aan de elektronische aangifte.

En de uitkomst?

Meneer krijgt geen € 320 terug maar (hoogstwaarschijnlijk) ruim het dubbele. € 742. Na zijn toestemming is de aangifte precies op de deadline verzonden. Inmiddels is het ontvangstbewijs van de belastingdienst binnen. Hun beslissing komt nog vóór de kerst (van dit jaar!).

Vaak heeft het voordelen om hulp te vragen bij het invullen van de aangifte. Soms levert dat meer op en je voorkomt dat er een boete komt. En... altijd de post zorgvuldig lezen en reageren!

Meneer zei bij het afscheid: "*Volgend jaar zal ik je op tijd roepen om de aangifte te verzorgen, Bedankt.*"

Een bericht van het senioren belastingteam Ede, oktober 2022.

Senioren informatie- en doemarkt voor 55-plussers

Sporten, bewegen, gezondheid en sociale contacten centraal op donderdag 27 oktober

EDE – Voor 55-plussers uit de regio wordt op donderdag 27 oktober 2022 van 13.30 tot 17.00 uur in sporthal de Peppel een informatie- en doemarkt gehouden. De markt is een initiatief van de Gemeente Ede, seniorenorganisaties KBO-Ede en PCOB-Ede, H3ROES en Sportservice De Vallei.

Tijdens dit gratis toegankelijke evenement zijn inwoners van 55 jaar en ouder van harte welkom om onder meer kennis te maken met het aanbod aan sport en bewegen in de gemeente Ede, gericht op senioren. Ook wordt informatie gegeven over leefstijl, gezondheid en veiligheid. Ook kinderen zijn welkom om samen met de senioren mee te doen aan de activiteiten.

Informatie en doen

De markt is niet alleen informeren, het is ook doen en ervaren. De informatie- en doemarkt bestaat uit informatiestands van diverse partijen, zoals KBO en PCOB, gemeente Ede en zorg- en welzijnsorganisaties. Lokale aanbieders van sporten en bewegen zijn aanwezig met hun aanbod en demonstraties. Bezoekers kunnen actief meedoen, sporten uitproberen en informatie inwinnen over bijvoorbeeld valpreventie of veiligheid in het verkeer. Onder de bezoekers wordt ook gepeild of er belangstelling is voor het organiseren van Senioren Games in het voorjaar van 2023.

Met de informatie- en doemarkt willen de organisatoren ook het onderlinge contact stimuleren en senioren laten zien welke mogelijkheden er in de gemeente Ede zijn op gebied van (samen) sporten, bewegen en ontmoeten.

Historische Kennisquiz Ede

Één van de hoogtepunten op deze dag is de Historische Kennisquiz Ede, die live gehouden wordt om 15.00 uur. Wie weet het meest over de historie van onze unieke gemeente Ede? De winnaar krijgt een bijzondere prijs en aandenken mee.

Senioren Games 2023

Tijdens de informatie- en doemarkt willen de organisatoren ook een beeld krijgen van de belangstelling voor het organiseren van Senioren Games in het voorjaar van 2023 in de gemeente Ede. Het doel van de Senioren Games is om zoveel mogelijk senioren in Ede en omgeving te brengen. Want samen bewegen is niet alleen gezond, maar ook heel gezellig! Mogelijk worden de Senioren Games in april 2023 georganiseerd, mits er voldoende belangstelling is zowel vanuit deelnemers als sport- en beweegaanbieders in de gemeente.

Zie ook: www.sportservice-edel.nl/senioren

Resultaat Ede Doet bonnen Senioren Games 2022

Naar aanleiding van een bericht in KBO Ede Nieuwsbrief juli/augustus en september 2022 over doneren van Ede Doet bonnen kunnen wij u berichten dat wij volledig vertrouwen dat het streefbedrag van € 1.000 zal worden gehaald. Op sluitingsdatum van activeren van de bonnen op 22 oktober 2022 is het best mogelijk dat wij een rest bedrag zal kunnen reserveren voor de volgende KBO Ede doelstelling bij "Ede

Doet" in het jaar 2023.

Wij danken alle KBO leden en derden voor hun inzet en medewerking voor het slagen van deze actie voor "Ede Doet Senioren Games 2022".

Het Bestuur

Mededelingen van de commissie O&O

Kerstviering en lunch 21 december 2022

Het wordt een gecombineerde kerstviering - lunchbuffet. Deze wordt gehouden op woensdag 21 december 2022 in de grote zaal van "De Open Hof", Hoflaan 2 in Ede. Tijd: 13.00 - 15.00 uur.

Tijdens de lunch zal Pastor Hans Lucassen ons een kerstverhaal vertellen, de voorzitter zal spreken en als u een gedicht wil voordragen kan dat na aanmelding.

Een gelegenheidskoor zal onder begeleiding van Theo Borggreve kerstliederen zingen.

De kosten zijn €15,00. (inclusief 2 consumpties).

Schrijf deze datum vast in uw agenda, het inschrijfformulier komt in de volgende Nieuwsbrief.

Trudy van Schoonhoven

Laatste ontwikkelingen rond de Unie KBO

Op donderdag 6 oktober 2022 was er in Zevenaar een voorlichtingsbijeenkomst rond de ontwikkelingen van de Unie KBO. De voorzitter van KBO Gelderland (KBO G) leidde deze bijeenkomst. Eind oktober ontvangen we een extra nieuwsbrief, waarin de laatste ontwikkelingen staan. Ik zal enkele punten noemen, die belangrijk zijn voor u om te oordelen op de EXTRA Algemene Leden Vergadering (ALV) KBO Ede van woensdag 2 november 2022. De ALV van KBO-G is op 23 november 2022. Hier valt dus de definitieve beslissing.

- * Bij de Unie KBO is de jaarrekening van 2021 nog niet goedgekeurd. Het is niet duidelijk waar het geld van de subsidies blijft. Inmiddels wordt er gewerkt om e.e.a. duidelijk te maken. Wij praten over een boekhouding van € 900.000.
- * Op de Spaarrekening van de Unie KBO is nog € 1,9 miljoen als saldo. KBO-G probeert daar bij afscheiding nog € 200.000 van te krijgen, daar wij natuurlijk hebben bijgedragen tot dit bedrag.
- * KBO-G staat er financieel slecht voor. Dat is zorgelijk en wordt gesteund door Vrienden van de KBO-G.
- * Unie KBO moet € 1,5 miljoen bezuinigen en trekt in bij de ANBO in Woerden. Komt hier een fusie tot stand met de ANBO?
- * Als gekozen wordt voor opzegging van de Unie KBO, dan komt er een samenwerking met de volgende provincies: Limburg, Overijssel, Noord Holland, Brabant en Gelderland.
- * Er komt dan een nieuw blad met 48 pagina's waar elke provincie twee pagina's krijgt toegewezen.
- * De afscheiding heeft geen gevolgen voor de Zorgverzekering. Voor 2024 is er al een overeenkomst.

- * De korting bij UNIVÉ blijft bestaan. De huidige website en ledenadministratie gaat via Brabant lopen. De VOA's blijven.

- * Juridische kwesties worden door Brabant afgehandeld. Daar is een deskundige commissie.
- * De hoogte van de afdracht is nog niet bekend, maar is in elk geval minder dan de huidige.
- * De nieuwe naam zal *Strategische Alliantie* zijn.
- * Iedereen kan zich aansluiten bij de Alliantie, ook afdelingen die gefuseerd zijn met PCOB.
- * Bestuur KBO-G treedt af, wanneer leden deze overstap afwijzen. Dit is geen dwang, maar het huidige bestuur ziet dan geen kans om een goede samenwerking te hebben met de Unie KBO. Er is teveel gebeurd de afgelopen jaren, onder andere beloftes die twee weken later weer geschonden werden.

Dit zijn in het kort de mededelingen die gedaan zijn. Als voorzitter doe ik een dringende oproep om aanwezig te zijn bij de EXTRA ALV KBO Ede op woensdagmiddag 2 november 2022 in de Bosroos om mee te beslissen welke kant wij opgaan. Het bestuur geeft geen advies, maar vindt het belangrijk, dat u uw mening geeft en zal daarna handelen.

Ap Dominicus, voorzitter.

6 oktober 2022

Algemene Ledenvergadering

Het bestuur van KBO afdeling Ede nodigt u uit voor de extra Algemene Ledenvergadering (ALV) op: Woensdag **2 november** 2022 om 14.00 uur in de Bosroos (hoek rotonde Veenderweg). Ingang: Rozenlaan, Ede. Er is voldoende parkeergelegenheid in de omgeving. De zaal is open vanaf 13.30 uur.

AGENDA

1. Welkom en opening door de voorzitter de heer Ap Dominicus. Vaststelling van de agenda.
2. Toelichting door de voorzitter op het voornemen van

het bestuur van KBO Gelderland om het lidmaatschap van de Unie KBO op te zeggen en aan te sluiten bij KBO Noord-Brabant, samen met Limburg, Overijssel en Noord Holland.

3. Besluit van de ledenvergadering over het voorstel van KBO Gelderland.
4. Rondvraag en sluiting van de vergadering om ca.15.00 uur

Daarna een gezellig samenzijn met drankje en hapje.

Adri Koch, Secretaris

Het zijn de dingen die we denken te weten,
die ons er juist van weerhouden dingen te leren.

Grieprik 2022

Griep is een virus waar mensen flink ziek van kunnen worden. Griep is iets anders dan een zware verkoudheid. Vooral mensen van 60 jaar en ouder en mensen met bepaalde aandoeningen (zoals diabetes, een hart-, long- of nierziekte of een verminderde weerstand) kunnen ernstig ziek worden. De grieprik is de beste bescherming tegen ernstige gevolgen van griep. Daarnaast helpt goede hygiëne om de kans dat u griep krijgt te verkleinen. Was daarom regelmatig uw handen met water en zeep, blijf thuis als u klachten hebt en hoest en nies in uw elleboog.

Waarom elk jaar een nieuwe grieprik?

* De grieprik beschermt u ongeveer een half jaar. Hebt u vorig jaar de grieprik gehad, dan beschermt die u dus deze winter niet meer.

* Het griepvirus verandert regelmatig. U kunt dus elk jaar griep krijgen. Daarom is het belangrijk om elk jaar een nieuwe grieprik te halen. Zo kan uw lichaam elk jaar nieuwe afweerstoffen aanmaken.

* In de grieprik zitten elk jaar andere griepvirussen. Deskundigen voorspellen welke griepvirussen de komende winter het meest zullen voorkomen. In de grieprik komen stoffen die passen bij die virussen.

Uitnodiging grieprik

In oktober en november krijgen zo'n 6 miljoen mensen een uitnodiging voor de gratis grieprik. Die krijgen ze van hun huisarts of instellingsarts. Hoort u bij de doelgroep? Dan krijgt u automatisch een uitnodiging thuis. Op de uitnodiging staan een datum en tijd waarop u de grieprik kunt halen.

Bent u uw uitnodiging kwijtgeraakt?

Neem dan contact op met uw huisarts of instellingsarts. Die kan u verder helpen.

Hoe goed werkt de grieprik?

Hoe goed de grieprik werkt kan per jaar en per persoon verschillen. Dit hangt onder andere af van hoe goed de grieprik past bij de griepvirussen die in de winter rondgaan. Ook speelt de afweer van de persoon die de grieprik krijgt een rol. Door de grieprik heeft u ongeveer 30% minder kans op griep. Als u toch griep krijgt na de grieprik, zorgt de prik er meestal voor dat u minder ernstig ziek wordt. U heeft 40% minder kans op ziekenhuisopname.

De grieprik en de prikken tegen corona

Heeft u ook een uitnodiging voor de prik tegen corona? U kunt de prik tegen corona tegelijk met de grieprik krijgen. De prik tegen corona en de grieprik werken dan even goed en zijn even veilig.

Hebt u klachten (verkoudheid, hoesten, keelpijn of koorts)?

U kunt de grieprik dan niet halen. Laat u testen op corona en blijf thuis tot u de uitslag weet. Maak een nieuwe afspraak om de grieprik te halen.

Voor meer informatie:

www.rivm.nl/griep-grieprik & www.thuisarts.nl/griep

Bron: RIVM & Thuisarts

Een druppelende kraan in huis? Dat kost u water én geld

Hebt u een druppelende kraan in huis? Heel vervelend, want het geluid is irritant. Het kost ook geld, want er gaat veel water verloren, waar u niks mee doet. Dat is zonde in tijden van een watertekort én voor uw portemonnee.

Verlies van water

Volgens Waterbedrijf Groningen zorgt een kraan die 10 druppels per minuut lekt voor een jaarlijks verlies van bijna 2.000 liter. Een kraan die constant druppels lekt schiet al richting de 35.000 liter op jaarbasis. Als er een klein straaltje blijft lopen, dan zit het zelfs op 140.000 liter verloren kraanwater per jaar. En zo lopen de kosten dus behoorlijk op.

Druppelende kraan kost 124 tot 150 euro

De waterprijzen verschillen in Nederland behoorlijk. Elke regio heeft zijn eigen waterleverancier en die hanteren allemaal eigen prijzen. Zowel de waterprijs per kubieke meter is anders, als ook de vastrechtkosten (de aansluitkosten als het ware). Hierdoor is er geen vast bedrag te noemen voor wat u kwijt bent aan een lekkende kraan. Maar volgens *RTL Nieuws* en *Libelle* kost de verspilling jaarlijks zo'n 124 tot 150 euro.

Kraan repareren

Het is dus verstandig om actie te ondernemen zodra u een druppelende of lekkende kraan in huis ziet. Ook al is het lek klein. Het kan namelijk een groot lek

worden, als er niks aan gedaan wordt. Vaak is het probleem iets kleins zoals een afsluitleertje of rubbertje wat versleten is. Als u dit zelf wilt vervangen is het verstandig eerst de hoofdkraan dicht te draaien.

Daarnaast is het goed om te weten welk formaat leertje of rubbertje u nodig heeft. Dit is per kraan verschillend. Komt u er zelf niet uit, dan zal toch de monteur langs moeten komen.

Controleer de watermeter

Nog een tip van Waterbedrijf Groningen om een lek in uw huis op te sporen: controleer regelmatig uw watermeter. Noteer voor u 's avonds gaat slapen wat de stand is en controleer die de volgende ochtend weer. In de nacht zal er niet tot nauwelijks water gebruikt worden. Is er een verschil in de meterstand? Dan hebt u een lek in huis.

Bron: Max Vandaag

De deftige dame

Een flink aantal jaren terug zocht ik een kamer in de omgeving van Velsen Noord. De reden was dat ik ging werken bij de Hoogovens. Om iets te kunnen vinden ploos ik de kranten uit, internet was nog niet zo toegankelijk en zeker geen plek zoals dat nu is. Daarnaast leek het mij een goed idee om een annonce te plaatsen in de lokale krant.

Gelukkig vond ik zelf wat mogelijkheden en na enige tijd kwamen er reacties op mijn advertentie. Zo was ik in de luxe omstandigheid enkele adressen te kunnen bezoeken voor een gesprek en eventueel een bezoek aan de kamer die ik zocht. De aanbiedingen voor een pension sloeg ik af. Door een hospita laten koken en dan ook nog de mogelijkheid hebben op de Hoogovens zelf in de kantine te eten was wat te veel van het goede. Ik kookte trouwens liever zelf.

Tijdens dit rondje bezichtigen kwam ik langs een ouder echtpaar in een keurig huis met een kleine maar goed onderhouden tuin, een vrouw die wel 2 kamers boven over had in een volkswijk en het derde adres dat ik ging bezoeken was een kapitale villa met een halfcirkelvormige oprijlaan en een muurtje langs het trottoir met smeedijzeren hek er bovenop.

De voortuin was aanzienlijk, de oprijlaan met grind kon wat minder gras hebben, maar het gazon zag er goed uit. Ik belde aan en de deur ging elektrisch bediend open. In de linker vleugel hoorde ik roepen dat ik die kant op kon komen. Een hondje kwam mij begroeten. Ik had geen idee wat voor ras, maar op het eerste gezicht leek het een dwergkees. In een wat sleetse fauteuil zat een dame, verzorgd haar en keurig Nederlands sprekend. Ze monsterde mij en wij maakten kort kennis. De thee stond klaar en meteen kwamen de verhalen. Ze was haar hele

leven eigenaresse van een keurige damesmodezaak geweest en was in goeden doen, zoals ze het zelf omschreef. Ze aaide af en toe één van beide hondjes, het bleken er namelijk twee te zijn. Ze was getrouwd geweest, maar veel te vroeg weduwe geworden. De zaak had ze vanaf het moment dat ze hem had kunnen kopen zelf gerund, haar man had een kantoorbaan. Veel van haar verhaal ben ik vergeten, trouwens ook de moeite van het melden aan u niet waard, want koetjes en kalfjes. Na de twee kopjes thee vroeg ik haar of ik de kamer mocht zien. Ik werd na deze vraag nog even vastgehouden door haar uitleg. Ze was slecht ter been en of ik daarom even alleen kon gaan kijken. Het ging om de twee kamers

direct boven haar verblijf, dus de trap op, de linker vleugel in en dan de laatste twee kamers aan de vide links.

Ik knikte beleefd en ging de trap op, zo'n brede met een gewelfde houten leuning. Naarmate ik verder de trap op kwam verdween mijn gevoel van ruimte en allure. De vide boven was voorzien van een ouderwetse biezen mat en heel voorzichtig koos ik mijn weg naar de twee bedoelde kamers. Ook daar lag biezen mat op de vloer. In de ene kamer stond een bed met matras zonder beddengoed, maar dat was begrijpelijk. Ik zou moeten zorgen voor mijn eigen was, alhoewel ik al aangeboden had gekregen dat ik haar machine ook wel eens kon gebruiken. In de andere kamer een oude eettafel met twee bijbehorende stoelen. Hier was duidelijk sprake van een basisuitrusting. Weer op de gang gekomen trok ik de deur stevig achter mij dicht. Ik wilde er wel zeker van zijn dat de deur in het slot zat en niet zomaar open zou gaan. Voorzichtig manoeuvreerde ik mij terug de overloop over, via de trap naar beneden.

Lopend naar haar zitkamer in de linker vleugel besloot ik hier niet te gaan huren, ondanks dat het mooi dicht bij de hoofdingang van de Hoogovens was.

Eenmaal weer bij de deftige oude dame in de stoel geploft, vroeg ik wat haar prijs zou zijn. Die kreeg ik meteen, inclusief gas, water en licht. Ik deed alsof ik schrok en zei dat ik helaas niet zou ingaan op haar aanbod. Ik prees haar dat ze haar hondjes zo goed verzorgde en zo vriendelijk was geweest te reageren op mijn advertentie. Wij namen afscheid. Zij bleef in haar stoel zitten, nogmaals met het excuus dat ze niet meer zo goed ter been was en ik ging.

Ik liep naar mijn auto en controleerde eerst even de zolen van mijn schoenen en stapte in. Het grind knarste luid onder de banden. Ik keek naar links en naar rechts en reed de straat op. In mijn gedachten telde ik de onnoemelijke hoeveelheid hondenpoepjes die er op de overloop lagen en mogelijk in sommige kamers. Ze zal wel geen hulp in de huishouding gehad hebben, of eentje die alleen haar zit- en slaapkamer deed. Hoewel ik overwoog om er toch te gaan huren om haar te helpen, besefte ik dat ik die twee kleine lieverdjes dan ook moest heropvoeden en uitlaten.

Erik Erkelens

Welkom nieuw lid

Mevr. W. Houtzager

Sluipverbruik

Sluipverbruik: waarom het loont om stekkers uit het stopcontact te halen

Als u een paar dagen van huis bent, kan het helemaal geen kwaad om een aantal stekkers uit de stopcontacten te halen. Elektrische apparaten kunnen namelijk ongemerkt veel stroom gebruiken, ook als ze uit staan. Hoeveel kunt u besparen door de stekkers eruit te halen?

Computer de grootste energieslurper

Dat koelkasten, wasdrogers, vaatwasmachines, elektrische kachels, kokendwaterkranen en klassieke grote tv's energie slurpen, weten we al langer. Maar wat dacht u van een vaste computer, inclusief muis, printer en andere bijbehorende apparatuur? Deze kan op jaarbasis 260 kilowattuur verbruiken, ook als u hem niet aan heeft staan. Afhankelijk van uw energietarieven kan dat 103 à 128 euro per jaar schelen.

Elektrische boilers en koffiezetapparaten

Daarnaast kunnen elektrische boilers (150 kWh per jaar, 59 à 74 euro) en koffiezetapparaten (42 kWh, 16 à 21 euro) een wereld van verschil maken op uw jaarrekening. Koffiezetapparaten kunt u altijd wel uitzetten en ontkoppelen (en de stekker er weer in steken, als u zin in koffie heeft). Boilers heeft u in het dagelijks leven altijd wel nodig, dat maakt het minder gemakkelijk om ze tijdelijk uit te zetten. Maar het is wel aan te bevelen om de stekkers eruit te halen als u op vakantie gaat.

Internetmodem, digitale tv-ontvanger, ovenklok

Sommige apparaten staan altijd aan of op stand-by. U kunt op die manier ongemerkt de nodige energie verbruiken. Denk hierbij aan uw internetmodem (60 kWh, 23 à 30 euro), de digitale ontvanger van uw televisie (33 kWh, 13 à 17 euro) of de digitale klok op uw oven (32 kWh, 12 à 16 euro). In dit overzicht vindt u meerdere elektrische apparaten die energie blijven verbruiken als de stekkers er nog in zitten.

Sluipverbruik voorkomen

Sluipverbruik is de gangbare benaming voor dit soort extra kosten. Hoe kunt u dit sluipverbruik voorkomen? Als u meerdere stekkers op 1 stekkerblok aansluit, kan dat al een hoop schelen. Die kunt u met 1 druk op de aan-/uitschakelaar namelijk allemaal tegelijk uitzetten. Verder

kunt u uw televisie beter uitzetten dan op stand-by laten staan. En het kan zeker geen kwaad om uw koelkast en diepvries af en toe uit te ruimen en te ontdooien. Vooral als u op vakantie gaat of voor een langere tijd niet thuis bent, kunt u een hoop energie besparen.

Sluipverbruik controleren: 4 vragen

En hoe weet u of een elektrisch apparaat stroom verbruikt als het niet aan staat?

U kunt sluipverbruik

controleren aan de hand van 4 vragen. Staat er nog een lampje op stand-by? Is er een elektronisch scherm, waarop u bijvoorbeeld de tijd kunt zien? Komt er nog steeds geluid en warmte vanaf? Is het apparaat aangesloten op een adapter of een ander soort kabel? Ga dan na hoe hard u een apparaat nodig heeft. Uw internetmodem kunt u moeilijk uitschakelen als u thuis bent, maar een koffiezetapparaat of een waterkoker misschien wel.

Oplader niet in het stopcontact laten zitten

Let ook op telefoon- en laptopopladers, die u in het stopcontact laat zitten. Op jaarbasis is dat een te verwaarlozen kostenpost, van minder dan 50 cent. Maar als u een oplader zonder bijbehorende telefoon of laptop in het stopcontact laat zitten, kan deze oververhit raken. Gemeten over een heel jaar kunnen opladers evenveel energie kosten als 3 wasbeurten. Alle kleine beetjes helpen om sluipverbruik tegen te gaan, zullen we maar zeggen.

Bron: Max Vandaag

KBO-PCOB voordeel

Wie wil nu niet eens iets tegen een goede prijs kopen? U heeft tenslotte het lidmaatschap van KBO al betaald, dus mag het ook iets opleveren.

Besparen op energiekosten? Onderzoek dit eens!
Een cadeautip bekijken? Staat op de website.
Voordelig bellen? Niets lijkt te gek.

Profiteer dus van uw lidmaatschap en bezoek de website: www.kbo-pcob-voordeel.nl

Moet men God eerst bewijzen? Steekt men dan een fakkel aan om de zon te zien?

Japans spreekwoord

Laagstaande zon: mooi maar gevaarlijk

Je knijpt je ogen tot spleetjes en nóg zie je niet veel: de zonsopkomst en -ondergang kunnen prachtig zijn, maar ook ronduit gevaarlijk in het verkeer. Bij laagstaande zon gebeuren veel meer ongelukken. Wat kun je doen om toch veilig te rijden?

Wees bewust

Fietsers op de weg voor je, kruisend verkeer, verkeersborden en verkeerslichten: bij laagstaande zon zie je ze gemakkelijk over het hoofd. Kijk je tegen de zon in? Pas dan je snelheid en rijstijl aan. Wees je ervan bewust dat je minder ziet en neem geen risico's.

Zonnebril

Leg standaard een zonnebril in de auto, voor het geval dat. Er slingert vast wel ergens een overjarig exemplaar in huis. Bij voorkeur een met gepolariseerde glazen. Die beschermen je ogen beter tegen reflecterend licht en schitteringen. Heb je er een met oranjebruine glazen, dan zit je helemaal goed: deze glazen verhogen het contrast waardoor je beter ziet.

Schone ruiten

Bij laagstaande zon zijn vieze ruiten pas echt hinderlijk! Viezigheid beperkt het zicht sowieso al, maar helemaal als je tegen de zon in kijkt! Maak de ruiten daarom een keer extra schoon wanneer je vaak onderweg bent bij laagstaande zon. Zorg bovendien dat je de ruitenwisservloeistof geregeld bijvult. Controleer daarnaast regelmatig de ruitenwissers op slijtage om strepen op de voor- en achterraut te voorkomen. Vergeet niet de binnenkant van de ruiten schoon te maken.

Tegenliggers in het zonnetje

Last van laagstaande zon in de achteruitkijkspiegel? Dan hebben tegenliggers nog meer last, want zij kijken tegen de zon in. Houd hier dan rekening mee. Rij voorspelbaar, doe geen onverwachte dingen. Rij met aangepaste snelheid, zeker in de buurt van kruisingen en op andere onoverzichtelijke plekken.

Zonneklep

Handig, zo'n kantelbaar zonnescherm bij de voorruit. Let wel op dat ver vooruit kunnen kijken belangrijk is om onverwachte gevaarlijke situaties (file!) op tijd waar te nemen.

Dimlichten

Verlichting maakt je beter zichtbaar, ook bij laagstaande zon. En vooral voor tegenliggers die tegen de zon in kijken.

Bron: ANWB

Limmerik

Een kachelpook uit 't Vlaamse Hoboken
Was aldoor maar onrust aan 't stoken.

Men nam een besluit:
"Die pook moet er uit!"

Toen is men elektrisch gaan koken

Theo Borggreve

Controle van de bingokaart | Bingo 21 september

SUDOKU ★★★

	6	4	5		1	3		
		3	2		4		7	1
7								
	3			5	9		2	
	7	6					3	
		1	4		7			
6			3	1	2	8	5	
					6		1	
	8	2	7					

Het mooie zuiden van ons land en onze burenen (deel 2)

Dag 4

In de ochtend zijn we naar het 3-landenpunt te Vaals gegaan. Zo ben je in Nederland, een stap verder in Duitsland, een stap opzij in België.

Het is altijd weer leuk om hier naar toe te gaan. Je kan er wandelen, een labyrint lopen en de uitkijktoren beklimmen.

We naderen nu het hoogtepunt van onze reis dat wij en onze reisgenoten (na 2 jaar uitstel vanwege de corona) eindelijk konden mee gaan maken.

André Rieu op Het Vrijthof

We gingen met de bus naar Maastricht, waarna we met het hele gezelschap een plek hadden bij het theater aan het

Vrijthof voor een diner. Wij hadden een mooie plaats waar we op het podium konden kijken. Voor het kleinste detail op het podium kon je op de grote schermen kijken die links en rechts waren opgehangen. Wat een spektakel!

Je voelt de spanning opbouwen vanaf het moment dat André Rieu en zijn gezelschap op het bordes staan bij het theater. Je ziet de vele vlaggetjes van allerlei landen waar de gasten vandaan komen. Ik heb er in een korte tijd al 15 geteld. Eerst is er een drumband die het publiek voorafgaand aan het concert verwelkomt.

Om 21.00 uur begon het concert met de wandeling van André Rieu en zijn orkest vanaf het theater naar het podium. Daarna was het één groot feest. Er waren momenten waarop het publiek heel stil was en je alleen de instrumenten hoorde spelen. Soms voelde je een traantje over je wang lopen. Zo bespeelde het orkest de emoties.

Halverwege stonden er 150 mannen in de witte pakken klaar om het podium te betreden. Het Europese mannenkoor uit verschillende Europese landen. De samenwerking tussen het orkest en het koor was erg goed en perfect en weer een stilte en een traantje.

Rond de klok van 12 was het einde van een zeer geslaagd concert.

Dag 5

De laatste dag alweer, die we afsloten met een bezoek aan Maastricht. Je kon een boottocht maken maar wij hadden gekozen om heerlijk door Maastricht te dollen. Na gelopen te hebben door de binnenstad, heerlijk op verschillende terrassen te hebben gezeten, kwamen we uiteindelijk uit bij een Mariakapel dicht bij de grote Markt. Dit kapelletje is ter ere van de heilige Moeder Maria van Banneux.

Zo konden we onze reis afsluiten met een kaarsje van dankbaarheid voor de vele mooie, gezellige dagen. Een reis die van alles had, mooie bedevaartsoorden, mooie landschappen en bergen, bijzondere plekken met bijzondere verhalen en het mooie concert van André Rieu op het Vrijthof op de laatste avond van ons verblijf.

Een reis om aan te raden.

JdB

KENNIS QUIZ DONDERDAG 27 OKTOBER 2022

Op donderdag 27 oktober 2022 wordt van 13.30 - 17.00 uur De Activiteiten en Doedag georganiseerd in Sporthal de Peppel.

Op die dag is één van de hoogtepunten de Historische Kennis Quiz Ede, die live gehouden wordt om 15.00 uur.

Wie weet het meest over de historie van onze unieke gemeente met zijn buitendorpen. De Winnaar(s) krijgen een bijzonder geschenk en aandenken mee. Doe mee aan deze bijzondere quiz met een grote variatie aan vragen.

Wij hopen dat u de 27^e oktober deelneemt (of kijkt hoe uw familie, vrienden of kennissen het er vanaf brengen).

U kunt uiteraard zo komen binnen vallen, maar wilt u verzekerd zijn van een plekje om deel te nemen, dan kunt u dat mailen naar: abdominicus1@gmail.com

Er zijn die dag in Sporthal de Peppel allerlei kraampjes met informatiemateriaal voor senioren. Leden krijgen over deze Doedag een folder. In april 2023 volgt er nog een buitensportdag.

Ik hoop u allen op donderdag 27 oktober 2022 te zien.

Ap Dominicus

Sporthal de Peppel, Peppelensteeg 1, 6715 CV Ede
13.30 - 17.00 uur

U kunt uw kennis nu al testen via <https://h3roes.survalyzer.eu/KennisquizEde>
De link in zijn geheel overnemen, met kleine en hoofdletters.

Dagjes uit: Zuidkaap

U hebt vast wel eens gehoord van de Noordkaap, het noordelijkste puntje van het Europese vasteland. Het ligt boven in Noorwegen. Als je een Noordkaap hebt, heb je misschien ook wel een Zuidkaap. Dat is inderdaad zo, die ligt 2518 km ten zuiden van de Noordkaap.

Begin september zijn we op een 5 daagse reis naar Noorwegen geweest. Dat wil zeggen, dat we twee en een halve dag in Christiansand (Zuid Noorwegen) waren. De rest van de tijd is doorgebracht op de ferry Eemshaven-Noorwegen. In die korte tijd hebben we diverse excursies meegemaakt. Het hoogtepunt was het bezoek aan de Zuidkaap. Het is een woest en rotsig terrein, waar de oudste vuurtoren van Noorwegen staat.

Bij aankomst op het terrein zie je een monument met een vogel. Dat monument herinnert aan een heel nare

gebeurtenis uit de tweede wereldoorlog. Bij de Zuidkaap lag een Duits schip met krijgsgevangenen. Op 21 oktober is de Palatia beschoten door de Britse luchtmacht. Er zijn 986 mensen omgekomen, waaronder 915 gevangenen uit de Sovjet Unie. Het monument herinnert aan de houten vogels, die de Russische krijgsgevangenen van afvalhout maakten.

Mary-Ann Borggreve

Handwerkgroep Sint Barbara

Houdt u van handwerken en vindt u het gezellig om dat samen met anderen te doen?

Dan kunt u elke woensdagmorgen van 9.30 tot 11.30 uur terecht in Huize Barbara, Minister Aalbersepark 1 in Ede.

We komen daar met een aantal dames bij elkaar. Sommigen wonen in het huis of een van de daarbij horende appartementen, maar er zijn ook dames, die "van buiten" komen.

Vooraf breien en haken zijn veel toegepaste technieken. Geregeld is er een verkoop en er wordt veel geschonken aan Dorcas.

Wilt u meer weten dan kunt u bellen naar 0318-48 38 19, maar u kunt op een woensdagochtend ook gewoon binnen stappen.

Mary-Ann Borggreve

De Gerarduskalender 2023: elke dag een beetje spirit!

De Gerarduskalender, uitgebracht door Klooster Wittem, is een scheurkalender met elke dag op de voorkant een spreuk die opbeurt of aanzet tot nadenken, onder het motto: "Elke dag een beetje spirit!"

Op de achterkant staan afwisselend moppen, gedichten, bezinningsteksten, puzzels en informatie over verschillende onderwerpen.

Met de Gerarduskalender begint u de dag goed. U wordt erdoor geïnspireerd, geamuseerd of in actie gebracht, bijvoorbeeld om een Bijbeltekst na te lezen. Hoe dan ook, de Gerarduskalender geeft een positieve lading aan de dag. Lezers van de Gerarduskalender blijken vaak informatie met elkaar te delen, die zij uit de kalender hebben opgepikt; zodoende ontstaat er een verbindend effect.

Medewerkers en vrijwilligers van klooster Wittem stellen de Gerarduskalender jaarlijks met zorg en veel plezier samen. De opbrengst van de kalender komt ten goede

aan alle activiteiten die vanuit Klooster Wittem worden georganiseerd. Kijk op: www.kloosterwittem.nl.

Gerarduskalender 2023 bestellen?

Maak dan € 9 over op SNS-bankrekening: NL56 SNSB 0943 9797 73 t.n.v. JHM Janssen, onder vermelding van: Gerarduskalender 2023 en uw telefoonnummer. Ik neem dan contact met u op en maak een afspraak om de Gerarduskalender te ontvangen.

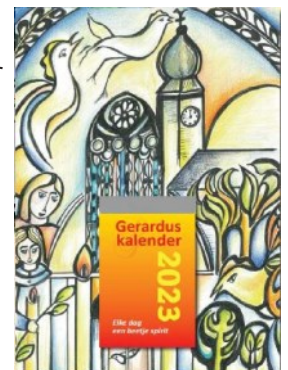
De Gerarduskalender: elke dag een beetje spirit. Leuk om te hebben - Leuk om te geven

Jan Janssen

Tel: 0318-63 53 40

GSM: 06-21 64 65 37

of email: jakramar@upcmail.nl.

Agenda KBO en PCOB

Op de bijeenkomst van KBO Ede en PCOB-Ede, Bennekom en Lunteren zijn de leden van beide seniorenverenigingen van harte welkom. Bij activiteiten met een beperkte capaciteit hebben leden van de eigen afdeling voorrang.

KBO Programma

- Donderdag **27 oktober** 13.30-17.00 uur: Activiteiten en Doedag, samen met PCOB Ede en Sportservice Ede in Sporthal "De Peppel".
- Woensdagmiddag **2 november**: extra Algemene Ledenvergadering.
- Woensdagavond **9 november 19.30 uur**: Lezing Arnold Huijgen over zijn boek, Maria, icoon van Genade. Rehoboth, de Driehoek 11, Ede
- Woensdag **16 november**: GGD Midden Gelderland over Corona, vaccinatie, zelf testen, er komt een arts mee.
- Woensdag **21 december** 13.00 uur: Kerstviering en lunch in de Open Hof.

De bijeenkomsten vinden plaats in de zaal van het appartementencomplex "De Bosroos", hoek rotonde Proosdijerveldweg/Veenderweg. Ingang aan de Rozenlaan. Aanvang 14.00 uur, tenzij anders vermeld.

PCOB Ede Programma

- Donderdag 27 oktober: Activiteiten en doe dag PCOB en KBO Ede met Sportservice
 - Woensdagavond 9 november: Maria, icoon van genade door prof. dr. Arnold Huijgen
 - Woensdag 15 november: Viering 40 jarig jubileum PCOB-Ede in Paleis Het Loo Apeldoorn
 - Woensdagmiddag 14 december: Tweeluik Elisabeth en Maria door ds. Anne Verbaan
- De bijeenkomsten zijn in "Rehoboth", Driehoek 11 te Ede, tenzij anders vermeld.

PCOB Bennekom Programma

- Zie www.pcob.nl/nieuws/activiteiten-pcob-bennekom/ voor activiteiten
- Locatie voor de activiteiten: Gemeentecentrum De Brink. Brinkstraat 39 in Bennekom.

PCOB Lunteren Programma

Voor PCOB activiteiten, kijk op de plaatselijke PCOB website of neem contact op met de coördinator.
Voor informatie neem contact op met dhr. Arie Neeleman, 0318 48 63 45.

Samen "Uit eten" en "Leeskring"

Op vrijdag 4 november gaan we samen uit eten bij "Bistro Twaalf 14", Stationsweg 12-14. Als je graag mee wilt eten, moet je je wel bij mij aanmelden i.v.m. het reserveren van het restaurant. De Leeskring komt in november wel bij elkaar, alleen is de datum en het boek helaas nog niet bekend. Lijkt het je leuk om samen een interessant boek te bespreken, dan ben je van harte welkom. Over deze activiteiten kun je contact opnemen met: **Marja Ankoné**, tel. 0318 62 00 31

Op www.kbo-edede.nl kunt u onze activiteiten ook vinden

